

SVIESA

JORNAL LITHUANO

"SVIESA" - LUZ

Orgão de

Comunidade Lithuana de SÃO JOSÉ

Redakcijos ir administracijos adresas: MATRIZ DE SANTO ANTONIO DO PARY TELEFONAS 9-1640. CAIXA POSTAL 4118. SÃO PAULO.

L. R. K. Bendruomenės organas

PRENUMERATA: Brazilijoje ir visoje Amerikoje met. 12000 Pusei metų 7000 Lietuvoje dvigubai Atskiro numerio kaina 300 reisų.

M E T A I I I I

SÃO PAULO. 1937, DEZEMBRO—GRUODŽIO 11 D.

Nr. 50 (116)

MIRĖ NEPRIKLAUSOMYBĖS KŪVU HEROJUS

A.A. Generolas Silvestras Žukauskas, buv. Kariuomenės Vadas

KAUNAS. LAPKRIČIO 29 DIENA.

Generolas Silvestras gimė 1860 gruodžio 31 d. Panevėžio apskr. Doveikionių kaime. Mokėsi Šiaulių gimnazijoje ir Vilniaus karo mokykloje, kurią pabaigęs 1877 m. Daug metų tarnavo Vilniaus karo apygardoje. 1904 metais dalyvavo rusų—japonų kare, kur pasižymėjo narsumu ir sumanumu. 1914 metais į Didįjį karą išėjo kaip pulko vadas. 1915 metais buvo paskirtas brigados vadu ir pakeltas į generalmajoro laipsnį. 1917 m. buvo paskirtas I-osios pėstininkų divizijos vadu. Be to, kurį laiką ėjo ir 13 korpo vado pareigas. Per Didįjį karą jis buvo kelis sykius sunkiai sužeistas ir už narsumą apdovanotas visais rusų ordenais.

Gen. Žukauskui rūpėjo ir Lietuvos reikalai. Prasidėjus Rusijoje revoliucijai, jis ragino lietuvius karus stoti į lietuvių karių organizuojamas dalis. 1918 m. pabaigoje gen. Žukauskas, atvykęs į Vilnių, tuojau prisistatė pirmajam mūsų Valstybės Tarybos pirmininkui A. Smetonai, kuris gen. Žukauskui pavedė eiti krašto apsaugos ministerio pareigas. Tačiau jis sunkiai susirgo ir tų pareigų eiti negalėjo. 1919 m. pradžioje gen. Žukauskas buvo paskirtas gen. štabo viršininku, o vėliau kariuomenės vadu. Jo vadovaujama kariuomenė išvijo iš Lietuvos bolševikus ir net pasiekė Dauguvą. 1919 m. rudenį gen. Žukauskas, pasitraukęs iš kariuomenės vado vietos, dirbo gen. Njeselio komisijoje, kuri prižiūrėjo bermont. pasitraukimą.

Nuo 1920 m. vasario 23 d. iki birželio 14 d. gen. Žukauskas vėl buvo kariuomenės vadas, o tų pačių metų rudenį, kai Zeligovskio vadovaujamos lenkų jėgos ryžosi okupuoti visą Lietuvą, gen. Žukauskas trečiąjį kartą padėmė mūsų kariuomenės vadovavimą. 1927 m. birželio 5 d. ketvirtąjį kartą grįžo į kariuomenę ir jai vadovavo iki 1928 m. sausio 26 d. Už nuopelnus Lietuvai gen. Žukauskas apdovanotas net trimis Vyčio Kryžiaus ordenais, taigi, ir aukščiausiuoju I-jo laipsnio ordenu. Be to, jis yra apdovanotas latvių Lačplėšio ordenu ir čekoslovakų «Valenčny Križ» ordenu.

Amerikos lietuviai 1926 m. padovanojo jam aukso kardą. Jis, šią brangią dovaną laikydamas ne vien sau, bet ir visai Lietuvos kariuomenei, padovanojo mūsų Karo Muziejui.

GENEROLAS ŽUKAUSKAS ant žirgo karinės tarnybos metu.

Gen. Žukauskas buvo senas ir prityręs karys. Jis kaip kariuomenės vadas buvo labai aukštai vertinamas ne tik pačių lietuvių, bet ir svetimšalių. Generolas Silvestras Žukauskas mirė šiandien 5 val. ryto Dovaigonų dvare (8 km. nuo Kauno) širdies priepuoliu.

KAUNAS. Pirmąsą Lietuvos kariuomenės vadas ats. gen. Žukauskas buvo iškilmingai palydėtas į Kauno evangelikų kapus, kur velionies karstas padėtas į laik. rusj.

Velionies karstas visą laiką buvo gausiai žmonių lankomas. Savo buv. šefą pagerbė taip pat aukštieji karininkai, stovėdami garbės sargyboje. Pirmojo pamainoj stovėjo pats kar. vadas gen. Raštikis, štabo virš. gen. Černius, div. vadas gen. Adamkevičius ir kavalerijos virš. gen. Tallat—Kelpša, antrojo gen. Sutkus, gen. Vitkauskas, gen. Musteikis ir gen. št. pulk. Karvelis, trečiojo—gen. Navakas, gen. Papellučka, gen. Vymeris ir ulonų pulko vadas pulk. Žilys.

Velioniui paskutinį kartą pagarbos pareikšti atvyko taip pat Resp. Prezidentas A. Smetona

ir skausmingu veidu atsisveikino su buvusiu pirmuoju besikuriančios Lietuvos kariuomenės vadu.

Po atitinkamų ceremonijų karstas buvo išneštas prie Zavasių paminklo

Staiga suskambėjo Laisvės varpas, patizemių, paskum beria kariuomenės vadai ir k. aukštieji karininkai. Karstas padedamas prie Než. Kareivio aukuro Veidu atsuktas į šsirikiavusius Duonelaičio g. kariuomenės dalinius. Karsto garbės sargyba perima karo invalidai, atliekamos vėlavos nuleidimo apeigos. Gedulo maršas susilieja su Laisvės varbo aidais. Kai karstas pasiekia lafetą ant patrankos, visi išrikjavę daliniai pagerbia ginklu. Lafeta su deglais apsupa karo ugniagesiai.

Iš Karo Muziejaus Duonelaičio ir Daukanto gatvėmis, Laisvės alėja ir Vytauto prospektu išsitiesia liūdna laidotuvių procesija. Pirmiausia nešami vainikai, tarp kurių patė pirmasis su Vyties kryžiaus juosta Resp. Prezidento, toliau Ministerių kabineto, kariuomenės ir jos atskirų dalių, gyvų gėlių puokštės, velionies pasižymėjimo ženklai. Paskų karstą žengia velionies žmona ir artimieji, vyriausybės nariai su minist. pirm. J. Tūbeliu prieky, aukštieji karininkai, velionies draugai, giminės ir pažįstami, paskiausiai žygiuoja kariuomenės daliniai, kuriems vadovauja pats Kauno karo apyg. virš. div. vadas gen. Adamkevičius, savanoriai, «Ramovės» korporacija. Laidotuves seka minios žmonių ir tūkstantį polydi į kapus.

Karstas nuimamas nuo lafeto, padedamas ant žemų morų ir vėl uždengiamas vyties kryžiaus vėlavu. Prie lafk. rusio su velioniu kariuomenės vardu atsivėlinkina kar. vadas Raštikis, iškeldamas velionies nuopelnus tėvynei ir kariuomenei. Karinių ir k. organizacijų, taip pat Kauno gyventojų vardu paskutinį velioniui žodį taria burm. Merkys, pažymėdamas, kad tai buvo didelis karo menininkas, kurį gerbė ir priešai. Ulonų pulko vaos pulk. Žilys pareiškia, jog ulonų pulkas, į kurio eiles velionis buvo įrašytas, seks jo pavyzdžiu ir dirbs tautos garbei.

Karstą leidžiant į duobę, pasigirsta artilerijos saljutas. Ant karsto duobėje padedamas šeimos vainikas. Prėjus min. pirmininkas ir užberia sanjā

Stauga suskambėjo Laisvės varpas, patizemių, paskum beria kariuomenės vadai ir k. aukštieji karininkai. Karstas paliktas tam tikrame latkinajame rūsyje. Prie kapo sudedami vainikai: Resp. Prezidento, kariuomenės, Minist. Kabineto ir k., iš viso apie 40. — Latvių Lačplėšio ordino, kurį velionis buvo apdovanotas, tarybos vardu atsisveikinimo žodį tarė pulk. Deglavas. Visas kapas paskendęs gėlėse. Tačiau gausiai sustrinkusi visuomenė dar ilgai nesiskirsto nuo naujai supulto kapo — kapo susikūrusios neprik. Lietuvos birmojo kariuomenės vado.

Brazilija

Respublikos prezidentas Getulio Vargas paskelbė dekretą gruodžio 2 d. kuriuo panaikinamos Brazilijoje visos politinės partijos. Tas dekretas palietė 74 politinės organizacijos. Integralistai, paskelbus šį dekretą, pasivadino kitu vardu, «Brazilijos Krikščionių S—ga» ir toliau veikia.

Kinija

Karas Kinijoje eina visų savo žiaurumu. Japonų kariuomenė pradėjo suplūti kinų sostinę Nankiną ir galimas daktas, kad miestą palims. Kinai pasiryžę ginti savo sostinę brangiausia kaina — iki paskutinio savo imogaus.

Italija

Italijos vyriausybė, spaudžiama Vokietijos ir Japonijos, išstojo iš Tautų Sąjungos. Šitas fašistų vyriausybės nuitarimas oficialiai bus pranešta Zenevai gruodžio 11 dieną. Šis Italijos žingsnis sukėlė daug komentarų viso pasaulio spaudoje.

Anglija

Anglų spaudos žinjomis, labai padidėjo bedarbių skaičius visoje Anglijoje. — Visą Anglijos salyną sukautė stiprūs šių metų žiemos šalčiai.

NAUDOKITĖS PROGA!

VILLA LUCIA

(Bauro Villa Prudente) tarp Villa Zelinos ir Villa Belloš jau pradedamas pardavimas žemės sklypų ILGAM ISSIMOKĖJIMUI, be palūkanų. Suteikiama MEDZIAGOS IR STATYBAL. Raštinė vietoje.

NEGRAŽAUS DARBO ADVOKATAI

Gabi Lietuvaitė

Pereitos savaitės „Šviesa“ pranešė atidengta nešvarių aferų „Lietuvio“ redakcijoje. Rysium su tuo „Lietuvio“ aprašė įvykį plačiau; jis patvirtino, kad š. m. lapkričio mėn. 26 ir 29 d. d. Brazilijos policijos ir valdžios atstovai apieškojo „Lietuvio“ redakciją. Kratos metu redaktoriaus policija nerado, ir sulaukė tuo metu ten buvusius mokytojus.

„Lietuvio“ aiškina, kad kratos kilusios iš to, kad, esą, piktos valios žmonių buvusios įskustos lietuvių mokyklos ir organizacijos. Kokios mokyklos ir kokios organizacijos? To „Lietuvio“ mums nepasako. Jis išvardina: „Lietuvio“ redakcija, Lietuvių S-gos Brazilijoje raštine, centralinis S-gos kurygynas (Kaune yra Centralinis Valstybės knygynas...), „Mazųjų Pasaulis“, Vėlavčiaus mokykla — Izdžiū, tos visos staltiesės, kurios telpa viename... stalčiuje, neaplenkiant nė „Lietuvio“ kalendoriaus. Tik labai patylinomis piktas „Lietuvio“ rašytojas praejo pro įdomiausią kolonijai dalyką — Vancevičiaus pasisavintų pinigų kvitus ir jų sąskaitas. Policija jų, tur būt, neieškojo ar nerado... Jai rūpėjo Bundeirantės esančios lietuviškos mokyklos! Tai tokius vėjus pučia į akis vagių advokatai.

Cia yra pirmoji „Lietuvio“ kancijų dalis.

II-rojoj daly „Lietuvio“ ieško kaltininkų, na, ir, žinoma, juos randa. Tai esan išgamų darbas, kurie siekia sugriauti viską kas lietuviška, viską — netgi lietuviškų vagių gauja, tuo padarydami didžiausią mums nuostolį! Jūs reikia boikotuoti: nesiseivkinti, nepaduoti rankos ir t. t. Ar nuo jų taip pat ir vogti nebus dėl boikoto galima, to aiškiai nepasakyta.

Tai tokią kancijos istoriją įdėdė „Lietuvio“, kad kolonija kaip ant delno pati pamatyta, kokių niekų ir išgamų yra jos tarpe ir kiek daug nekaltai dėl „ramaus“ kultūrinio darbo turi kentėti šios asarų pakalnė! Jargišai bandeirantiškai.

Kad būtų toks gražus ir švarus visas tas reikalas, koki gražus ir graudus yra „Lietuvio“ žodiniai, būtų miela malonu. Deja, reikalas yra daug biau resnis už gražius žodžius.

Visi iš neparsidavusios kolonijos spaudos žino, kokia yra šios istorijos kilimė. „Lietuvio“ reklamuodavosi, kad per jo redakciją galima pigiai, greitai ir sąžiningai nusistoti į Lietuvą pinigų. Mūsų tautiečiai taupe sunkiai sutauptomus reišus, nesė „Lietuvio“ redaktoriui, kad tas sąžiningai patarpinjaukautų. Tautietis sąžino ramus į namus, ilgesingai skaitydamas dienas, kada jo senukai ar sesuo mylimoji gaus iš pašto laišką ir dovanas, ir nekantriai laukė atsakymo ir jautrios padėkos. Laukė lauke, laukė lauke, o nesino, kad tas jo pasitikėjimas, dovanos ir malonumas, kurį tikėjosi suteikęs savo namiškiams, nusileidė į gilų „Lietuvio“ redaktoriaus kišenę ir dingto jame be garsu ir zenklo... Mūsų skaitytojai matė vieno iš 486-ųjų kvitų fotografiją perleptame numeryje. Su antspauda ir parašą, kaip visi kvitai, kurie įkvėpia pasitikėjimo.

Valdžia, sužinojusi iš nusikraustųjų aferų, reikalų susedomėdė, nes mes gyvename civilizuoatam krašte, ne kur nors Afrikos giriose, ir atėjo tu kviūtų šaknelių pasiteirauti. Taigi, ne mokyklų ne organizacijų, kaip „Lietuvio“ mums tikina. Valdžios organai rado, kad tokios operacijos yra neleistinos, draudžiamos vietos įstatymų, kaipo skriaudžiančios valstybės banką, už kurias gresia redaktoriui byla ir bausmės, kaip grestų už tokius dalykus ir Lietuvoje, kur veikia valtiūtų suvaržymas. Tai nujausdamas, jis buvo pasislėpęs. Policija sulaukė jo vietoj mokytojus, kurie tuo metu buvo redakcijoje. Kiek mums teko patirti, už Vancevičių duotos garantijos, kad jis nepabėgs. Eina,

vis dėlto, gandai, kad ryšium su šiuo įvykiu jis nežada įliūtin Brazilijoje pasislėkti. — Antras dalykas, tai padaryti žmonėms nuostoliai. Aišku, teisingumo organai ir juos privers atlygiinti ir pasistengs apsaugoti, kad ateity gyventojai nebūtų skriaudžiami, nes Brazilija yra teisinės santvarkos, ne kokių laukinių kovbojų kraštas, kaip gal vaizduojasi tie, kurie mano, kad čia viskas galima — nuo komunistinės propagandos mokyklose iki šlykštaus sukėlavimo.

Mums neaišku, ko „Lietuvio“ pyksta. Jo rašytojai žino, kad nėra pasaulio valstybės, kuri globotų nusikaltėlius, kaip šioo atveju, svetimų pinigų pasisavintojus. Visos valstybės su nusikaltimais kovoja. Kovoja su jais ir tarptautiniu mastu. Visi padorus žmonės raginami prieš šios kovoos prisidėti. Antai, Lietuvoje rengiamos savaitės propaguoti kovai su nusikaltimais. Kiekvienas žmogus, kuris padeda šaliui iš gyvenimo piktą ir užkirsti kelią nusikaltimui ir skriaudoms, atlieka kultūrinę ir dorą darbą. Žinoma, žilūkams toki nepatinka. Policijai jie pirmi išalkintų. Nes tik tada prasidėtų geros dienos aferistams.

Mums atrodo, kad „Lietuvio“ eina ne tuo keliu. Žemą darbą ginti yra negarbinga ir negražu. Taip daro tik suokalbiniškai. Dar negražiau kitus dėl to Judais ir išgamom vadinti. Tai išdoda nerą sąmoningai stengtis suvirsti bėda kitiems. Dėl to ir neužsimena nė vienu žodėliu apie pati faktą, o graibos aplinkui ir kolioja. Tu pyksti, vadinasi, tu kaltas. Be to, nušneka negudrią pasakėlę apie mokyklas ir organizacijas. Mes ne maži vaikai, ir žinome, kas būtų daręs žygių dėl mokyklų, jei reikalas jas paliestų. Tam yra švietimo vadovybė, kuri įmano apieiti ir be policijos. Tai daugiau, negu nai vi priemonė nuduoti lietuviškas kankinij po aferisto skraistė. Aną metų Kaune buvo toks atsitikimas. Du vagišiai nuėjo vištų vogti. Užklupo policija. Bet vyrųkū būta nekvailų: kad užtrauks abudu Tautos Himną, kai policija norėjo čiupti už pakarpos! Žinoma, jiedu manė, kad policijos valdininkai turės stovėti ramiai, o jiedu sau ramiai

pabėgs. Taip ir čia. Va, žiūrėkite, už ką mes kendžiame — už lietuvišką mokyklą!

Mums, lietuviams, dėl to gėda. Ne tik tai vienai grupei, kuriai Vancevičius priklauso ir kurios vardu aferas darė, bet ir kitoms organizacijoms, laikraščiams ir visai visuomenei. Iki valios buvo nešvarių biznelių praeity, kol nebuvo čia mūsų konsulato. Jie pagadino lietuvių vardą. Paskutiniu laiku buvo žymiai pagerėję. Bet, va, ir vėl.

Taigi, „Lietuvio“ vaidina juokdarį. Skaudžiai pasiepiamą juokdarį. Kaip suprasti gyvenimą tu, kurie nusikraudė neturtingą fazendos darbininką, ar nedaug beudžrbanį miesto lietuvių? Ką reikią 400 milų fazendos darbininkui, žino visi — traukti per apvaltus metus matiką nuo saulėtekio iki tamsos per negailingai karatą interloro dieną! „Lietuvio“ gali tekti dvi guba gėda: kad šmeižia be įrodymų kitus ir gina vagis. Ar nedaugiau būtų riteriškumo ir naudos pačiai lietuviškei be sąlygų pasmerkiant negražų darbą, nors neužgauliojant paties asmens?

Kita byla. Netolimoje praeityje girdėjome balsus, kurie reikalavo, kad atsimitų nuo mūsų mokyklų nešvarias rankas įvairūs perėjiniai ir pabėgėliai, nes jie jas pražudys. Dabartiniai įvykiai tą susirūpinimą patvirtino. Tuo atveju, kai reikėtų kokių garantijų ar pabaudos mokėti, o konsulatas neturėtų galimybės ar stačiai nepanorėtų ptingus duoti. Sąjunga, gelbėdama savo žmogų, gali imti rizikuoti kolonijos brangių kultūrinių loblių — mokyklos. Taigi, ne dėl kurių kitų, o tik dėl pačių Bandeirantės aferistų gali nu kentėti kolonijos mokyklos.

Anot Bandeirantės, atidarykim kolonijai akis, kad ji pamatytų, kas stato, o kas griauja; kur rimtas darbas, o kur tik muilo burbulai; kas aferų lizdas suka ir mirties patalą kolonijai kloja, o kas visų išievių gerovės trokštą. Visiems šiandie jau aišku: užteks vagims koloniją dorybių mokyti, o išgamoms — patriotizmo!

„ŠVIESOS“ REDAKCIJAI

Prasome patalpinti „Šviesoje“ šiuos mūsų pasiskaitimus:

Mes, gyvenimo aplinkybių veršiami lietuviai, atvykome į Braziliją ieškoti sau pragyvenimo šaltinių ir čia spietinės į krūva, kad kaip nors palaikyti su savo gimtine ryšius, o priaugandiai kartai sudaryti sąlygas, kad neužmirštų savo tikrosios kalbos ir kad dažnai prisimintų savo kraštą — Lietuvą.

Po ilgo triūdso, pagaliau, įsteigėme lietuvišką mokyklą. Jai vadovavo mokytojas p. Gaigalas. Ilgainiui mokinių skaičius augo, ir kilo rimtas reikalas turėti nuosavas kultūros namas — mokykla. Mokinių tėvų ir kitų lietuvių padėtomis pastangomis ir aukomis ir buv. kons. p. Mačiulio pagalba iškilio mūsų tarpe nuosavi gražūs kultūros namai rua Camacan, Villa Anastacio.

Vaikūčiai mokėsi savo gimtosios kalbos ir tėvai buvo labai patenkinti. Tačiau mūsų mokykloje buvo padaryta reforma, ir mokytojai atkeltas p. E. Pažėra. Jam vadovaujant, mokykloje amė šlyti mokslo ir auklėjimo reikalai, o daugiau buvo atkreipta dėmesio į visokių bolų daugumą. Prieš jo to, kad mok. E. Pažėra pradėjo neskaityti su tėvų komitetu, kurie buvo jį įspėję, kad jis neiekvotų mokyklos turto ir kreiptų daugiau dėmesio į vaikų mokymą.

Pirmąją audrą nuramino atvažiuęs konsulato sekretorius p. S. Remončius ir buvo manyta, kad mokyk-

los gyvenimas jais į normalias vėzes. Bet to nebuvo. Mat, tėvų k-to revizijos k sija norėjo atlikti reviziją, tačiau mokytojas Pažėra joku būdu to neleido: skada, Kirilauską ir su mokykla nieko bendro neturinčius Ig. Ribikauską, sport. Dobilą, Džiūgelį bei konsulato tarnautoją p. Čiuvinską.

„Revizija“ nutarė: visas tvarkoje, o, anot p. Čiuvinsko išsitarimo, ko dar tie kvailiai nori?

Teisybė, liaudis nėra kuopa karėlių, ir žmonės domisi ir nori žinoti per visuotinį tėvų susirinkimą, kas darosi ir kaip eina mokyklos reikalai.

Taip, pat niekad mes netikėjome, kad konsulato tarn. p. Čiuvinskas išsitarė, jog po Naujų Metų reikia visus išmėtyti iš mokyklos. P. Čiuvinskas gali būti ramus: Jeigu ir toliau taip eis reikala, kaip ligšiol, tai neturėsime k mėtyti, nes mokykla pati lks apitustė.

Mokyklos reikalams buvo renkamos aukos p. p. Serelicko ir Lazausko, kurie surinko kelis milreius ir kurių mok. Pažėra griežtai pareikalavo iš rinkėjų, bet tėvų k-tas, išskiriant Maziliauską ir Kirilauską, nutarė neduoti Pažėrai ir rankas, o sunaudoti tam tikslui kuriam buvo renkami!

Skaitome „Lietuvio“ skylytse, kad mokyklose auga jaunimo organizacijos o pas mus matosi atbulai.

Teisybė, yra susivėrusi ir pas mus sporto organizacija apie 5 žmonių, kuriems mok. Pažėros duotos di-

DANUTĖ SILICKAITĖ pirmąją mokine baigusį „Santa Adalberta“ mokyklą. Laisvai vartoja, žodžiu ir raštu, portugalų, anglų ir vokiečių kalbas. Taip pat mokėsi ir praečių kalbos. Ši mėnesį išlaikė egzaminus į anglų vedamas komercinės mokyklos trečiąjį kursą. Dar bus studijoti minėtoji mokykloje ketveri metai. Džiugu minėti, kad jaunoji Danutė, 13 metų mokina yra susipratusi lietuviškai ir daug skaitanti lietuviškų knygų, bei Lietuvos moksleivių žurnalų, kaip „Ateities“, „Ateities Spindulius“. Jos brolis Jonas mokosi Piraporoj, žemesnėje kunigų seminarijoje. Teveliai gyvena Villa Zelinoj, kur turi įsigiję nuosavus namelius.

Ispanija

Iš Ispanijos karo pranešti nieko negalime, nes neturime žinių. Telegramas sako, kad nacionalistai bombardavo Barceloną ir užmušė apie 100 žmonių ir daug sužeidė. Be to, tos pačios žinios tvirtina, kad Ispanijos vyriausybinių eilėse vyksta nesupratimai, ypač tarp socialistų ir komunistų partijų, kas, esą, gali išaukti nepaprastą vyriausybės krizį.

BRAZILIJOS ATSTOVAS PABALTIO VALSTYBEMS. Brazilijos paskyrė savo atstovą Pabaltijo valstybėms Gilberto Amado, kuris atstovaus Brazilija Lietuvai, Latvijai, Estijai ir Suomijai.

BOLSEVIKAI TEISIA BOLŠEVIKUS. Iš Maskvos pranešama, kad bolševjų teismas Rusijoje nutelsė keliolika valdininkų už sabotažą. Be to, pranešama, kad areštuotas sovietų aviacijos viršininkas Alskinas Astrov.

GETULIO VARGAS ATVYKS I S. PAULO. Prezidentas Getulio Vargas greitai vyks į Rio Grande do Sul estadą, kur dalyvaus Internaciolinio tilto atidaryme. Ta proga prezidentas pakelys aplankys S. Paulo.

PARYŽIAUS PARODA PRATESTA. Prancūzijos vyriausybė leido pratesti tarptautinę parodą Paryžiuje, kuri veiksi ir 1938 m. Parodos pradžimas kraštui daug kaštuos, nes žiemos metu reikės geros priežiūros.

JUGOSLAVIJA—ITALIJA—VOKIETIJA. Romoje lankosi Jugoslavijos ministris pirmininkas Stojadinovich. Eū ropos spauda rašo, kad Jugoslavija pasitrauks iš matosios entantės ir prisidėjo prie Vokietijos—Italijos bloko.

Didelės privilegijos, ir tik vyrai pasinaudodami tuo, nelaiko savo duotųjų žodžių dėl atsiskaitymų už naudojimą mokyklos buto ir baldų, o jų padarytas išlaidas turi apmokėti iš mokyklos kasos kurie yra surinkti iš tėvų, mokandų po 2 mil. kas mėnuo už vieną vaiką.

Ar ilgai taip truks ir ar toliau bus nepaisoma tėvų nuomonės? 9-XII-1937.

Villa Anastacio. Pasirašę: J. Mažeika, P. Lazauskas, St. Jonaitis, Al. Seričikas, ir vienas parašas neįskaitomas.

MIŠ LIETUVOS PADANGĖS

Kiek dar lietuviškų laikraščių yra Vilniuje

Lenkai uždarė didžiąsias ir labiausiai praplitusį Vilniaus kr. lietuvių katalikiškos ir tautinės minties laikraštį «Vilniaus Rytus», kurisėjo su «Mūsų Artojaus» ir «Aušrelės» priedais. Prieš kiek laiko buvo uždarytas ir jau nino laikraštis «Jaunimo Draugas». Be jų Vilniuje dar liko kniriosios visuomenės savaitraštis «Vilniaus žodis» su «Kūrybos ir kritikos» priedu ir «Vilniaus Aušra». Be to, per metus išleidiama keletas vienkartinii laikraštinių pabūdžio leidinių.

«Vilniaus žodis» Nr. apje uždarytaj «V. R.» paraše: «Dažnai tekdavo su juo kovoti, kartais net ir labai griežtai, tačiau negalime nepripažinti, kad Vilniaus krašte seniausias ir dažniausiai einas lietuvių laikraštis («V. R.») turėjo didelės reikšmės, ir todėl jo sulajymas bus visos lietuvių visuomenės skaudžiai atjaustas».

Prieš 200 m. ir Karaliaučius kalbėjo lietuviškai

Praėjusio m'nesio pabaigoje Ispanijoje posėdžiavo Istoriška rytu ir vakarų prūsų tyrinėjimo komisija. Semėnų d'jos pirm. dr. Grunertas skaitė paskaitą ir apie Ispanijos gyventojų sudėtį. Jis pabrėžė, kad vok. ordinas Ispanijoje prūsų neišnaikinas, ir dar XV amžiuje daug gyventojų čia turėję prūsiskas pavardes, bet ordinui padėdavę žygiuose į Rytus. Lietuviai prieš 350 m. Ispanijoje apylinkėse, esą, retai pasitaikydavę.

Tačiau prieš dr. Grunerto nuomonę Pytprūsii istorija liudija, kad tais laikais Ispanijoje apylinkėse gyveno vien tik lietuviai. Taip sako ir dr. Pr. Tetzner'is savo knygoje «Pastabos apie prūsų lietuvių ir latvių tautas». Braunschweig 1902). Kalbėdamas apie Rytprūsiių sritis prie dr. Tetzner sako: «Prieš 300 metų niekur aplink neskambedavo joks vokiškas garsas, dar prieš 200 m. Karaliaučiaus kraštas, Fischhausenas, Vėluna, Girduva, Darklembas, Gumbinė priklausė lietuviškai kalbančioms sritims».

Apskritai, dr. Grunerto paskaita atrodė labai šališka, prasilenkianti su istorijos faktais. Tačiau Rytprūsiių lietuviškumo nepasileks laisvėitį jokiam III Reicho mokslininkui.

Darbo Rūmai Mokslina 1.800 Darbininkų

Prie Darbo Rūmų jau veikia 10 bendro lav. ir 11 spec. kursų, kuriuose lėktoriauja 150 asmenų. Bendro lavinimo kursas lanko 1000 klausytojų, o specialius—per 800. Ypač kreipiamas dėmesys į paranginimus spec. kursuose, nes netrukus minimumas bus pritaikytas meisteriams.

KAUNE 3 DARBININKŲ CHORAI

Dabar Kaune yra trys svarbesni darbininkų chorai: Darbo Rūmų centrinis choras, vedamas muziko A. Makiėno, «Kauno audinių choras (veda N. Martinonis) ir naujai organizuojamas kriškiė darbininkų centr. choras. Darbo Rūmų choras ir šiemet numato suruošti eilę koncertų Kaune ir gastroliuoti provincijoj.

KAUNE 30 DARBININKŲ SPORTO RATELIU

Šiuo metu prie Kauno įmonių yra apie 30 darbininkų sporto ratelių.

STEIGIAMA LIETUVOS UPIŲ ŽVEJŲ SĄJUNGA

Toko patirti, kad kelių žvejų iniciatyva V. R. M'ja prasoma registruoti Lietuvos upių žvejų sąjungą, į kurią įeiti Nemuno, Neries, Nevėžio, Svėntosios ir kitų Nemuno baseino upių žvejai. Tik prie Nemuno, esą, gyvena apie 2.500 žmonių, kurie užsiima žvejyba. Iš viso visuose vidaus vandenyse daugiau ar mažiau žvejyba užsiima apie 15.000 žmonių. Daug žvejų yra ir prie ežerų. Ežerų žvejų susorganizavimo reikalas taip pat keliamas.

PAUKŠČIŲ ROJUS ŽUVINTU EŽERE

Zuvintų ežere šį rudenį, traukdami į pietus, sustojo labai daug paukščių. Be anksčiau minėtų gulbių, ežere matyti klykuolės, cyplys, šaukūtasnapės rudės, rudgalvės, smailiauodegės ir kt. Lietuvoje perinėtos antys, pilkosios ir želmeninės žąsys, kilnieji ereliai ir k. Paskutinėmis dienomis ežere daug skraido ir erelių žuvintukų, kurie kaip ir žuvėdros, labai gauda žuvis.

ALYTAUS APSKRITY PASIRODĖ JŪRŲ ERELIAI

Prie Pualos 60nu atovykloj vienas alkanas jūrų erelis puolė 3 metų vaiką ir apdraskė. Oigonų nuvytas, erelis nuskrido toliau. Teigiama, kad šiemet erelių Alytaus apskirty ma tyta netoli Varėnos, prie Simno ežerų, Straujos slėny prie Merkinės ir kitose vietose. Viena nušautą erelį iš Alytaus apskrities gavo ir Kauno zoologijos muziejus.

PIENO ŪKIUI REMTI FONDAS,

kuris jau steigiamas, bus Z. U. M'jos žinioje. Jį tvarkys k'ja iš Pienocentro, Z. U. Rūmų ir Z. U. Ministerijos atstovų. Fondo metinės pajamos, apskaičiuojama, bus apie 750.000 Lt.

ISKIRS VĖL 10.000 HA MIŠKO

Miškininkai teigia, kad per šių metų eksploatacijos sezoną bus išskirta apie 10.000 ha biržių plotas. Pereitais metais už želdinimui išleistas 253.000 Lt. apėta 2.150 ha, apodinta 1965 ha, papildyta 970 ha, vadinamas, apie 5.000 ha iš viso. Kadangi 1938 m. miškų želdymo fondui numatyta apie 700.000 Lt, tai ir apėldomas plotas galės būti didesnis.

Du Amerikos lietuvių chorai atvyks į Lietuvą

Amerikos lietuviai norėjo 1938 m. Lietuvoje ruošiamai dainų įvėntei sudaryti vieną bendrą chorą. Bet dabar kai kurie lietuvių chorai atskirai ruošiasi 1938 metais atvykti į Lietuvą. Iš Otkagos, I. 11 laukiama atvyks, net du chorai: «Birutės» ir «Pirmyn». Choras «Pirmyn» Lietuvoje atėvės ir savo 30 metų sukaktį. Ir «Birutės» ir «Pirmyn» choruose dalyvauja tik Amerikoje gimę lietuvių jaunimas.

DVIDEŠIMT METU RUSIJOS REVOLIUCIJOS

sukaktuvių proga iš Lietuvos komunisčių pusės nebuvo jokio pasiruošimo. Taip pat tą dieną nebuvo jokių įvykių ir administracija iš komunistų tarpo nesulaikė nė vieno žmogaus.

Stasi nuteisė 1 metus kalėti IR 10.000 AUKSINIŲ PABAUDOS

Lapkričio 9 d. Vilniaus apygardos teisme pasibaigė keturias dienas trukusį Vilniaus Tautinio Komiteto pirmininko Konstantino Stašė byla.

K. Stašys buvo kaltinamas, gavęs iš įvajrių vietų lėšas, kurias skirstęs Vilniaus lietuviškoms organizacijoms. Iš Amerikos, iš Latvijos ir iš kitur plaukė Stašio vardu pinigai lietuviškoms organizacijoms, kad jos «dirbtų priešvalstybinį darbą». Tačiau šituo kaltinimu savo sprendimui teismas nesirėmė, nes šiuo reikalu teismas sudarysias Stašiai kitą bylą.

Kiti kaltinimai buvo tokie, esą, Stašys mokėjęs atitinkamas sumas ir privatiems asmenims, kažkokiais svetimais nurodymais. Be to, būdamas Lenkijos pilietis, jis paskolines Lietuvoje gyvenančiam Biržiškai 100 litų, neterėdamas tam valiutos kontrolės įstaiigos leidimo.

Teismo sprendimas buvo toks: nuteisiamas K. Stašys 1 metus kalėjimo ir sumokėti valstybės išdūi 10.000 aukvinių pabaudos.

Kalėjimo bausmė gali būti pakeista 60.000 aukvinių.

REVOLIUCIJA RYIA SAVO VAIKUS...

MIRUSIEI MAUZOLIEJUOSE, GYVIEJI — KALĖJIMUOSE

Angluose labai madoj vadinamieji «laiškai redaktoriumi», kuriuose žinomi ir nežinomi asmenys pasako kartais labai įdomių nuomonių ir faktų įvajriais klausimais, neužangažuodami redakcijos.

Viename iš paskatiniųjų anglų laikraščio «Manchester Guardian» numerių tokį laišką skelbia J. Steinbergas, pirmosios rusų sovietinės vyriausybės teisingumo liaudies komlearas. Tame savo laiške jis tarp kitko rašo:

«Slandien Rusija turi ne tik garsųjį Kremlių, Raudonąją aikštę ir Maskvą—Volgos kanalą, bet ji taip pat turi ir požemius, kuriuose metų metus puva tūkstančiai tautų žmonių».

Buvusiam narkomui pirmoj ellė rūpi tie Sovietų kalėjimų gyventojai, kurie patys prisidėjo revoliucijos, kurios sukaktis šiomis dienomis minima.

«Ypatingai tragiškas yra socialistų likimas: jie aktingai dalyvavo Rusijos revoliucijoj ir pradėjo sukurti Sovietų režimą, kurio kalėjimuose jie dabar be vilties sėdi. Aš ataimenu socialistus—revoliucininkus ir bolševikus Marę Spiridonovą, B. Kamkovą, V. Trutovskį..., tūkstančius daugiau ar mažiau žinomų revoliucijos didvyrių iš miesto ir kaimo. Prieš dvidešimt metų jie visi stovėjo barikadose petis į petį su Leni nu ir Trockiu, tikėdami, busimoji Sovietų respublika garantuos socialinį teisinumą, asmens laisvę, tarptautinę taiką. Tačiau po metų jie sukilo, pamatę, kad bolševikai sukūrė fanatinę partinę valstybę, kurią valdyti jie tegali tik teroru». Steinbergas sakosi nereikalaująs tiems kaliniams amnestijos, «nors net patys reakcingiausi režimai savo politiniams priešams suteikia laisvę jubliejų progomis. Bolševizmas tokių «demokratijos prietarų» nepripažįsta... Ar gali pasaulio viešoji opinija tylėti, matydama, kaip revoliucinė valstybė įvėntia savo triumfą, o tuo pačiu metu jos kalėjimai prigrušti tos revoliucijos pionierių?»

Situos žodžius bylodamas, p. Steinbergas, be abejo, prisimena, ką prieš 20 metų šnekėjo jo kolega Trockis, kuris, tiesa, dabar nesėdi kalėjime, bet taip pat, kaip ir Steinbergas, gyvena įstrėmime. Taigi, tasai Trockis pirmosiomis proletariato diktatūros dienomis štai kaip bylojo: «Dabar, kai kraujas pralietas, telieka tik vienas kelias—žūt būtinės kovos kelias. Būtų naivu manyti, kad pergalė būtų galima išlaikyti kitokjomis priemonėmis». O kita proga tas pats anuo metu didelis bolševikas ir Sovietinės valstybės šulias šaukė: «Mums reikia sušaudyti dešimtį tūkstančių žmonių—mes šaudom; reikės su-

šaudyti milijoną—sušaudysim ir milijoną». Tuos žodžius Trockis pasakė 1918 m. sausio 23 d. darbininkų ir kareivių atstovų kongrese, ir jie buvo palydėti griausmingų ovacijų.

Vis dėlto paprasčiausias žmoniškumas verčia galėtis ne tik tų žmonių, kurie revoliucijos kalėjimuose puva visiškai nekaltai, bet ir tų, kurie anuo metu iš neapykantos troško kitų kraujo ir prieš kuriuos atslėgžė kitas tos pačios lazdos galas.

Laikas parodė, kad laimingiausi tie revoliucijos pionieriai, kurie laiku suskubo numirti. Antai, išbalzamuotas Lenino kūnas didelėj garbėj gulį puošnīame mauzoliejuje Raudonojoj aikštėj, tuo tarpu kai jo bendradarbis, Trockis negali apsisaugoti nuo jį amžinai persekiojančių čekistų. Arba kad ir toks Volkovas, buvęs SSSR pasiuntiniu Varšuvoj. Buv. Sovietų diplomatai «neavaziūdencijai» — pabėgėliai liudija, kad Volkovą Maskvoj ir byla jau buvusi ruošijama, ketinta jį netrukus paskiviesti į sostinę ir «sulikviduoti». Tačiau laiku pasisuko kažkoks lenkas, kurio taikliai meta bomba raudonosios Sąjungos atstovui atėnie gyvybę, ir Volkovo, Sovietų kankinio ir didvyrio kūnas, savo amžinam poilsiui rado garbingą vietą Kremliams mūrų iesėly. Jis dar suskubo...

Latvija isitaisė televizijos stoti

JI NETRUKUS PRADĖS VEIKTI

RYGA. E. Latvijoje netrukus pradės veikti pirmoji televizijos stundiamoji stotis. Ji įgyta Latvijos radijo sąjungos priklausio prie moderniausių ir siūs 45x50 cm didumo vaizdus. Po kelių bandomųjų demonstracijų radijo sąjunga numato jau lapkričio mėn. pradėti nuolatinius televizijos transliavimus, tuo tarpu du kartus per savaitę.

NIEKO SAU APETITAS

Amerikiečiai tiesa, yra kiaušinių valgymo mėgėjai, bet tokiu savo kiaušinių apetitu, kaip jį turi J. W. Carnifis, nustamba kiekvienas. Sis 72 mt. senukas, iš Fayetteville, W. Va., per 15 mfn. gali suvalgyti net 60 kiaušinių

KAS SKAITO SPAUDA VEJU NEGAUDO!

Tik vieningi būdami, pasieksime viską. Stokime ; CENTRA!

Sis tas apie šių dienų mokslininkų projektus

(Is Gamtos Draugo)

(Tąsai iš 49 Nr.)

Fantastiškai galetų savo projektą realizuoti, tai yra, galetų be jokio vargo rituliskais signalais pranešti apie save kitam pasauliui, jei «rakletų orlai viais» ant to sluoksniu išvestų anteną. — Tokie tai fantastiško pobūdžio projektai yra nagrinėjami rimtuose mokslo žurnaluose.

Iki šiol nagrinėjome teorinio pobūdžio projektus:

Inžinierius Thomas pasiryžo jūrų potvynius ir atoslūgius įpaversti energija, kuri galetų visuomenę atlikti naudingą darbą, kitais tariant, kad jie sukūtu mašiną o ne veitai krantus plauti Tiesa, ir prieš jį buvo mokslininkų, kurie bandė tą klausimą išspręsti, tačiau neįstengė iki galo jį privesti. Pagal Thomo projekta, kiekviena vandens srovė turi sukurti jo turbina. Tą mechaninį judesį galima pakeisti bet kokios rūšies energija. Aišku, kad to projekto įvykdymas padarytų didelį pavirsmų pasaulinėje ekonomikoje. — Apie tokios rūšies projektus šiandien Moksly Akademių nariai savo posėdžiuose.

Karį laiką buvo manoma, kad Kolumbo laikai praėjo Didelių geografinių aptikimų esanti pasibaigusi. Šita pozicija neilgai tevispatavo. Atsirado rimtų mokslininkų, kurie savo darbais su-triūškino tą klaidingą nuomonę. Drasana keletvo Amundseno dėka pasiekė me abudu ašigaliū. 1922 metais anglų ekspedicija, Bruce'o vadovaujama, beveik pasiekė aukščiausią Žemės viršūnę, tai yra, Everestą paklodama daug aukų. Tokiu būdu dabar Žemė bandraus bruozais pažįstama. Kyla klausimas, kas likę padaryti busantien-aptikėjams? Šita klausima galima atsakytū kitokiais klausimais: Kas yra Žemės vidus? Kas jį darosi? Iš kur atsiranda Žemės drebinimai, vulkanų išsiliejimai ir panašūs reiškiniai?

Emilis Belot aiškina vulkanų išsiliejimų šitaip: Vietos, kuriose vyksta vulkaniniai išsiliejimai, daugiausia yra prie vandenynų krantų arba ant salų. Vandenynų vanduo, persisunkęs per Žemės tarpus į jos klodus, kurių temperatūra, viršija vandens kritiškąją temperatūrą, virsta garais. Vandens garai ieško vietos prasimušti ir, susidarius atitinkamai jėgai, praplešia Žemės vidaus skystą medžiaga, vadinama lava.

Reikia pastebėti, kad šita vulkanų susidarymo teorija nėra visai patikima. Visų pirma, daugelis vulkanų nėra taip arti jūrų, kaip pavirsutiniskai žiūrint, atrodo. Imkime piet. Amerikos žemėnų ir pažiūrėkime į milžinišką Andų kalnų viršūnę.

Pamatysime, kad vieni vulkanai nuo vandenyno yra apie 350 km., kiti apie 200—250. Antras didelis klausimas yra tas, ar vandenynų vanduo gali taip toli isiskverbtū į sausazemio sluoksnius? Galimas dalykas, kad vanduo turi reikšmės tiems vulkanams, kurie išsilieja salose ir vandenyno pakraščiuose, bet sunku pripažinti, kad jūrose vanduo yra kitų vulkanų išsiliejimų svarbiausias priežastis. Kiek jo teorija teisinga — parodya ateitis, nes šioj erity yra daug dirbama. Daugely Žemės vietū tam tikrais instrumentais, vadinamais seis-mografais, yra pažymimas kiekvienas Žemės suvirpėjimas. Reikia tikėtis, kad iš tų davinų ilgai-niai bus galima nustatyti tikrą mokslo teoriją apie vulkanų išsiliejimus.

Tai yra tik keli mūsų iškelti moks-lininkų projektai. Jų galima prirašyti nemaza. Mūsų tikslas buvo ne visus juos čia sumniaet, bet, aprašinėjant, būdingesnius mokslininkų planus, parodyti, kokiais fantastiškais sumanymais kartais jų galvos yra užimtos ir kokie yra platūs horizontai mokslui plėstis. (Pabaiga)

Jūs pažįstate Pelėdą
Ir Apuokų Bekėpurį?
Per dienas tamsybėj sėdi,
Jokio laikraščio neturi.

ZEMĖ ŠAKAROMS

arba užveisti vištų ūkį, 20 kilom. nuo Sao Paulo, šalia VILLA CONCEIÇÃO, vaikšto autobusai; žemės rūšis gera, skyntiniai, lotai nuo 500 metrų ir daugiau, kama nuo 500 reisu už kvadratinį metrą, išsimokėjimai mėnesal arba trimesiškiniai. Kreiptis: SNR, FRANCISCO — RUA AURORA, 201, Sao Paulo.

Neturi pinigų? Reikia gero kostiumo?

Tad nieko nelaukdamas kreipkis siūvyklon

“VILNIUS”

PRAÇA JULIO MESQUITA, 60
(prie AV. SÃO JOÃO)

Kur pasisiūdinai geriausios medžiagos eilutę mokėdamas į mėnesį po 20\$000.
O taip pat čia gausi neperslampauną apsiaustą (capa), tokioimis pat slygoms.

Galima kreiptis ir RUA DA MOCCA Nr. 561, Tel. 9-4992.

KLIEDĖJIMAS

(Atsiminimai is karo metu)

Penktasis Dievo isakymas: NEŽUDYK!

Tamsi be žvaigždžių naktis. Vėjas su šlaplu sulėgu nežymiai apslautė iš visų pusių fermą. Kapitonas Markovas sėdėjo vienas dideliam tuščiam kambaryje prieš krosnį, kurioje skaidriai liepsnojo sulaužytos tvoros lentos. Ant kelių jis turėjo pasidėjęs generalinio štabo žemėlapi žaliuką, — kuriame stropiai akimis matavo nuotolį fermos nuo artimiausio miestuko. Tos atskėjai raudonos šviesos nušvitęs jo veidas, aukšta kaktą, sukty maži usai rodėsi dar žiauresni...

Iėjo viršila. Nuo jo apsiausto ant grindų varvėjo lietaus vanduo. Pastovėjęs keletą sekundžių ir įsitikinęs, kad kapitonas nekreipia į jį dėmesio, viršila atsargiai kostelėjo.

— Tai tu? — Kapitonas atlošė at gal galvą. — Ką pasakysi?

— Viskas tvarkoj, ponas kapitone.

Trečioj kuopa pasiruočusi. Pirmasis skyrius...

— Taip. Toliau. Isakymas praneštas.

— Taip, kapitone...

Jis nutijo tartum laukdamas kapitono įsakymų, bet šis irgi tylėjo. Tada viršila kymesniu balsu paklausė.

— Ką, p. kapitone, įsakysite padaryti su tais trimis, kuriuos...

— Susaudyti! — emarkiai nutraukė Markovas neduodamas viršilai baigti.

— O paskui... — jis primerkė žakis ir pažiūrėjo į viršilą — kad apie panašius dalykus daugiau neisgirčiau! Supratai?

— Taip, p. kapitone! — šuktelėjo viršila.

Ir vėl abu tylė. Kapitonas nenusi-rengęs atsisigulė ant kanapos, o viršila atsistojo šesėlyje prie durų kafin kodėl nesiskubindamas išeiti.

— Viskas? — nekantriai paklausė Markovas nepakolęs galvos.

— Taip, p. kapitone!

Viršila pradėjo vjetoj trypti ir su sirinkes visas jėgas, pasfryžo paklausti:

— Ponas kapitone... Kareiviai klau sia... Ką įsakysit padaryti tam... tam seniui, kuris?...

— Lauk! — rūšiaj surjko Marko-vas viršilai.

Viršila apsisuko ir atsidarė duris. Tarpdoryje susilaukė ir atsikusęs pasakė:

Turju garbės pasveikinti jus, ka-pitone, su Naujais Metais ir palinkėti...

— Dėkui, dėkui, brolau, — atsakė Markovas. — Tik neužmiršk pranešti, kad kareiviai stropiai žiūrėtų savo šautuvų.

Likęs vienas Markovas nenusitaisęs, nenusisėgęs nė kardų atsigulė į lo-vą. Jo veidas buvo nukreiptas į krosnį. Jis iš karto pasikeitė: veidas, tartum pasenėjo, galva su trumpai nukirptais plaukais sulindo į pečius, nuvargūsios, primerktos akys užgeso. Markovą beveik ištisą savaitę kankino drusga, ir tik su stiprios valios pagalba pasiekdavo jį nugalėti. Kuopoje apie jo ligą njeks nežinojo. Taip pat nežino-jo, kad jis naktimis nemiega ir kad jį kankina fantastiškos šmėklos.

Kapitonas gulėjo aukštintinkas ir žiūrėjo, kaip gestancioje krosnyje šokinėjo mėlyni liepanos liežuvėliai.

(Bus daugiau.)

Pranešimas

Sveikiausias gėrimas yra grynas šiltinio vanduo. Kas vandeniu nepasi-tenkina dėl kurių nors priežasčių ir ne gali apsieiti be svaiginamų gėrimų, tai šiuo atveju kiekvieno lietuvio pariega

PACIAM PIRKTI IR KITIEMS PATAR-TI TIK PREMIJUOTOS MEDALIAMS LIETUVOJE, IR CIA, BRAZILIOJE, DIDELĖS GARBĖS DIPLOMU APDO-VANOTOS DISTILARIJA «VILNIUS» LTDA. PRODUKTUS. Ir štai dėl ko:

1. PREMIJUOTA DISTILARIJA «VILNIUS» LTDA. yra gryna i l i e t u v i ų j m o n ė. O išeivi-joje kiekvieno lietuvio pareiga net pir-moje eilėje palaikyti savuosius ga-minius.

2. PREMIJUOTOS DISTILARIJOS «VILNIUS» LTDA. produktai yra sveikiausiai pagaminti iš Brazili-jos valstybės atitinkamos įstaigos, pa-sirėmusios analizo daviniais, išskyrė iš daugelio didelių ir tartingų distilarijų, palyginti, maža ir nežymią lietuvių DISTILARIJA «VILNIUS» LT. IR APDOVANOJO JA DIDELĖS GAR-BĖS DIPLOMU, kuris yra nenuperka-mas už jokius pinigus.

Toks didelis lietuvių įmonės atsi-žymėjimas suteikia garbę ir visai mū-šų lietuvių kolonijai, nes Brazilijos vy-riausybės sveikatos įstaigos žino, kas vertas yra tokio pasitikėjimo.

Brazilijos valdžios sveikatos įsta-gų apdovanojimas Distilarija «Vilnius» Ltda. garbingas pažymėjimas, rodo, kad tos įmonės gaminiai — visokių rū-šių gėrimai — yra sveikiausi ir skaniau-si. Dėl to, Distilarija «Vilnius» Ltda. gėrimai turi užkariauę plačiausią rinklą didesniuose Brazilijos centruose. Premiuruota DISTILARIJA «VILNIUS» Ltda. iš Rua Ubaldino do Amaral, 200 (66) persikėlė į Chacara «Vilnius».

RUA CORONEL JOSÉ MEIRELLES, 27
(PENHA) SÃO PAULO MIESTE.

Pirkite Radijo

Parduodame naujausių tipų ir ge-riausių firmų, kaip «Cassique», «Belmont», «Zenit», «Philips» ir kitų ilgam išsimokėjimul. Kadangi daugeli pirkdami radius, nuperka senus, o sumoka pinigus kaip už naują, tat kad nepakiltūti ant to-kių pardavėjų, visuomet kreipki-tės pas savo tautietį J. Juodgudį, Rua Padre Raposo Nr. 156, kuris duoda išmėginimui kelionis dienomis. Išmėgine, tada įvertinkite prekę.

PIGUS IR SAZININGAS DARBAS LIE-TUVIO A. NIZEVICIAUS SIŪVYKLOJ **Marijampolė** RUA TAQUARY 92.

Lietuviai, visuomet palaikykim lietuvius,

LIETUVIAI! Vísí kaip vienas skaitykite „S.VIESA“

Jei norite žinoti, kas girdėti pasauly, kokie įvykiai svarbesni įvyko Lietuvoje, kaip gyvena lietuviai išeiviai čia Brazilijoje ir kituose kraštuose, jei norite kas savaitę turėti įdomių pasiskaitymų, juokų ir t. t., prenumeruokites ir skaitykit „S.VIESA“.

„Sviesa“ yra tikriausias kiekvieno lietuvių išeivio draugas ir tarėjas.

„Sviesa“ gvildena visus tuos gyvenimo klausimus, kurie vargantams ir moraliai ir dvasiniai bei medžiaginiai Brazilijos lietuviams parodo kelią į šviesesnę ateitį.

„Sviesa“ lygiai pagiria tai kas gera, taip lygiai baudžia visus blogus apreiškimus, nepaisant iš kurių šaltinių visa tai išelna.

„SVIESOS“ PRENUMERATA: Brazilijoje ir visoje Amerikoje: metams—12\$000, pusei metų—7\$000; Lietuvoje: metams—20\$000, pusei metų 10\$000.

Redakcijos adresas: São Paulo, Matriz de Santo Antoniodo Pary P a s t a b a : Iš provincijos ptingus siųsti Redakatoriaus vardu.

Dr. B. K. Chipiakoff

(DIPLOMUOTAS MASCVOS UNIVERSITETO)

RUA YPIRANGA 193. 2 andr. ap. 4. [kertė rua Santa Ephenia] Tel. 4-0816. Ligonius priima: šokiadieniais nuo 3 iki 9 val. vak., Sekmadieniais 9 iki 12 val. Vidujinių moterų ir psichinių bei nervų ligų. SPECIALE KLINIKA VENERINIŲ LIGŲ. Greitas ir radikalus pagydymas triperio, bei sifilis.

Dr. A. Candia ir M. Cogano LABORATORIJA MEDICINIŠKAS ISTYRIMAS:

Kraujo, nugarkaulio smegenų, šlapimo ir išmatų.

RUA BARÃO DE ITAPETINGA, 242 3-as aukštas.
Priėmimo valandos nuo 9 — 12 ir 3 — 7. Sekmadieniais 10—12.

Dr. Adolpho Taubkän

ADVOCATAS

[Diplomuotas São Paulo fakulteto]
Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.
n e : Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.
Kalba lietuviškai.

Už apmokamus skelbimus
Redakcija neatsako.

D-ras Povilas Ličciardi Santa Casa gydytojas — operatorius

Naujasias elektros pagalba gydymo būdas GONORÉOS ir REUMATIZMO aštro ir kroninio. Sifilis ir venerinės bei odos ligos — VYRU IR MOTERU. Taip pat vidurių, plaučių ir kitos ligos. Naujas būdas BE OPERACIJOS. SPECIALYBĖ MOTERU LIGŲ. Gydymas užtikrintas. PRIĖMIMAS nuo 14 iki 20 val.
Kviešiamas vyksta į namus kiekvienu momentu — (DIENA ir NAKTI) Telef. 5-4175.

Konsultorija ir gyvenamas butas: RUA SILVA PINTO, 444 (Bom Retiro)

Vokiečių fotografijų įstaiga

„BERNARDO“

įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinime, o taip pat su dažais. Darbas greitas ir sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 447
(senas nr. 103) Tel. 4-5567
SÃO PAULO

Jūs skaitote „Sviesą“? — Gerai

Prenumeratą sumokėjote? — Gerai

Paraginat pažįstamus ją prenumeruotus?

Ne? — Ot, čia tai negerai! Dar šiandien nuneškite jiems savąjį numerį susipažinti ir paraginkite, kad užsiprenumeruotų. Jei bus reikalo, patys papėkite jiems tai atlikti. Padarysite kultūringą darbą!

Dėmesio!

Kas nori mokytis pianu skambinti, dainuoti ar muzikos teorijos, tesikreipia į chorvedį J. Stankūną, Villa Zella, Rua Nove Nr. 5. Sąlygos prieinamos visiems. Atsilankykite — įsitikinsit. Kreiptis galima kasdien bet kuriuo laiku.

J. STANKŪNAS.

„Sviesa“

GAUNAMA ŠIOSE VIETOSE:

1. Stoties Luz kioske
 2. Prie pašto—prie laiptų ir ant kampo.
 3. Bom Retire — p. Baužio krautuvė [Rua Aymorés ir ant kampo Rua Carmo Cintra] ir José Paulino vaistinė [Rua José Paulino, 109].
 4. P. Kirilausko krautuvė — Vila Anastacia.
 5. P. Menkaičio krautuvė — S. Anna.
 6. Pas laikraščių platintojus ir
 7. Pas „Sviesos“ įgaliotinius visuose miesto rajonuose, taip pat
- IR — Rua Cuoto de Magaleas ir kampas Rua José Paulino.

RIO DE JANEIRO MIESTE „SVIESA“
GAUNAMA: ANT KERTĖS LARGO
DA LAPA IR AVENIDA MEM DE SA.

BENDRUOMENĖS KNYGYNE

Villa Zelinoj rua sete 58 knygų galima gauti skaityti šia tvarka:

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 7 lig 9 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 1 ligi 2 val. popiet.

Bendruomenės nariai per mėnesį moka po 500 reisų, nenariai kas mėnuo po 1 milreisa ir 5 milr. užstato. Surinkti pinigai skiriami knygų aptaisymui ir naujų knygų pirkimui

Dr. A. Candia

VENERINĖS LIGOS:

TRIPERIS [Visose stadijose — aštrus ir kroniškas.] SIFILIS.

Priėmimas nuo 9 — 12 ir nuo 3 — 7. Sekmadieniais 10 — 12.

RUA BARÃO DE ITAPETINGA 242, 3 aukštas Telef. 4-0218.

Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

Dr. A. Jazara-Snege

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgijos ir moterų ligos. Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.

LADEIRA PORTO GERAL 19 SOBR. kampas. Boa Vista ir 25 de Março.

2 andar, sala 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. buto ir Konsultorijos 2-5068.

Dr. S. Meitin

DIPLOMUOTAS VOKIETIJOJ IR RIO UNIVERSITETO.

Priima: vidurinių veneros ir nervų ligomis nuo 2 iki 6 val. vak.

Kalbama lietuviškai.

RUA BARÃO DE ITAPETINGA 139 (senas 37-a) salės 8 ir 9
Tel. 4-0715.

S Ą O P A U L O LIETUVIU KRONIKA

MOKYTOJAS TAMOŠEVICIUS VAZIUOJA LIETUVON

Gruodžio m. 13 d. iš São Paulo mokytojas Tamoševičius išvažiuoja Lietuvon.

NENUODYKIT VAIKU

São Paulo lietuvių kolonijoj per daug vartojama svaigųjų gerimų. Traukia pingą vyrai, neatsilieka nė moterys. Teko pastebėti kai kuriose šeimose, tėvai dar savo mažus vaikus jau girdo pingą. Mat tėvų gražų kad ir jo mažas sanus, ar dukte „traukia“ pingos. Tačiau toks tėvas, ar motina turėtų žinoti, kad, taip darydamas, jis žudo savo vaikus: ir kūną ir dvasią. Tokių vaikų dauguma bus paltegeliai, džiovininkai, girtuokliai, pamjėliai. Iš jų nebus naudos ir paguodos nei tėvams nei visuomenei. Ir patys vaikai užaugę už tai keiks savo tėvus. Tėvai kurioms rūpi savo vaikų švietėsi, ateiš, patys savęs nenuodykite visokiomis pinigomis, o ypač saugokite savo vaikus.

Matęs.

I E Š K O M A S

KOSTANTINAS TARASOVAS, kilęs iš Kauno, apie 27 mt. amžiaus. Pastaruoju laiku gyvenęs São Paulo mieste. Jisai pats arba pažįstami, kurie žino jo gyvenamosios vietos adresą, malonekite pranešti Lietuvos Konsulatui—São Paulo, Rua Aureliano Cuotinho, 88.

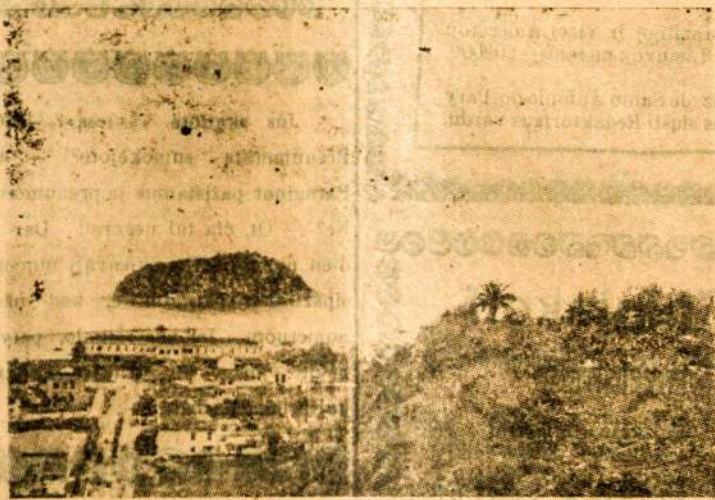
VYTAUTAS VYGELIS,

pirmasis lietuvis baigęs šiais metais „Ypirangos“ gimnaziją. Nuo ateinančių mokslo metų studijuos São Paulo medicinos fakultete. Po kelerių metų lietuvių koloniją turės ir savo gydytoją. Vytautas Vygelis yra gimęs 1920 m. Rokiškio apskr. Kamajų parapijoj. Jo tėvai gyvena Villa Zelinoy, kur turi krautuve. „Šviesa“ linki ryžtingai siekti užsibrėžto tikslo būti geru specialistu ir lietuviškos dvasios galvinto ja išievių tarpe.

SVARBUS NUTARIMAS

Brazilijos Lietuvių Organizacijų Centro Valdyba ir Tarybos prezidentas savo posėdyje gruodžio m. 7 d. tarp kitų reikalų svarstė ir „Lietuvio“ 49 Nr. paskelbtą šmeižiantį straipsnį prieš Centro Valdybos išdininą K. Uckų, kuris kaltinamas kad skundęs brazilų valdžios įstaigoms lietuvių mokyklas, organizacijas. Centro Valdyba nutare visą reikalą išsiškinti, ar „Lietuvio“ kaltinimai yra kuo nors pagrįsti ar tik eilinis jau įprastas šmeiž

tas. Tam tikslui bus sudaryta komisija iš trijų asmenų: vienas bus Centro atstovas, antras bus paprašytas paskirti iš konsulato ir trečias bus teislininkas advokatas. Ši komisija lėters ir nustatys ar lietuviškas mokyklas, ir organizacijas skundė Uckus, ar tik „Lietuvio“ savo nešary vėda norėdamas prkdengti, visuomenės dėmesį nori kitur nukreipti. Pagyvensim—pamatysim.

Santos.

Vaidas nuo kalno į José Menino prają, kur kai kurie ekskursantai bandė matuoti ties sala vandenyno dugną. Toliau Atlanta, per kurį lietuviai atplaukė Brazilijon.

PASIBAIGĖ MOKSLO METAI

— Nuo gruodžio m. 1 d. mokyklose pasibaigė mokslo metai ir prasidėjo vasaros atostogos.

— Lapkričio m. 27 d. São Paulo lietuvių pradžios mokyklų ketvirthems skyriai buvo egzaminai. Iš viso egzaminus laikė 42 mokiniai. Daugiausia iš Villa Bellos 22. Išlaikė visi.

— Villa Anastazijos Basanavičius mokyklos ketvirtho skyriaus mokiniai portugalų kalbos egzaminų nėvienas neišlaikė.

— Villa Bellos IV skyriaus mokiniai 26 d., lapkričio, tą dieną prieš egzaminus, atėjo bažnyčion atliko išpažintį, ir per šv. Mišias ėjo visi kartu prie Komunijos.

DIDELĖ NAUJIENA

Jau išėjo iš spaudos Brazilijos Lietuvių Kalendorjus 1938 metams, vje vintėlė Brazilijoje lajda Aleksandro Bumblis. Dar tokio kalendoriaus Brazilijos lietuviiai neturėjo: didelie, gražus įdomus ir pigus. Kalendoriuje yra labai naudingų straipsnių ir informacijų. Daug rašoma apie veneros ligas, kaip jomis užsikračiama, ir kaip nuo jų reikia apsisaugoti. Kiekvienas lietuvis turi įsigyti šitą kalendorių, nes jis ne tik naudingas, bet ir labai pigus, tik 2000, provincijoj su persiųtimu 2500. Kalendorius gaunamas Luz stotyje ir pas atskirus platintojus, o taip pat „Ajdo“ redakcijoj ir pas Biliāna rua Canindė, 539. Išėkirus Luz stotj, kitose laikraščių pardavimo kioskose kalendorius ne parduodamas. Provincijos lietuviiai norėdami įsirašyti kalendorių, šjncia pinigų ALEKSANDRAS BUMBLIS, AVENIDA DO ESTADO, 12, (antiga rua Tibiriçā), São Paulo.

Susirinkimai

Bendruomenės Valdybos posėdis šaukiamas šeštadienį, gruodžio 11 d. 6 val. vakaro.

Vyčių Sąjungos susirinkimas šj sekmadienį, 12 d. gruodžio, tuoj po paivaldų kun. Ragažinsko ošte. Bus tariamasi svarbiais reikalais. Dalyvavimas nariams privalomas.

LIETUVIU ORGANIZACIJU CENTRO TARYBOS IR VALDYBOS posėdis bus šj sekmadienį 6 val. vakaro.

ATVYKO MOKYTOJAS NALIVAİKA

Iš Buenos Aires gruodžio m. 8 d. į São Paulo atvažiavo mok. Nalivaika.

Pamaldos

ŠI SEKMADIENI, GRUODŽIO MENO

12 d. PAMALDOS BUS:

Villa Zelinoy Svento Juozapo bažnyčioj šv. Mišios 8 val. ryto.

Suma 11 val.

Šv. Antano do Pary bažnyčioj suma — 11 val.

Evangelija III Advento Sekmadieniu

Šv. Jono 1, 19 — 28.

Anuo metu žydai iš Jeruzalės siuntė pas Joną Krikątytoją, kunigų ir leistų jo paklausti: Kas tu esi? Jis prisipažino ir neįgynė: Aš neesu Kristus. Jie vėl jį klausė: Tai kas gi tu? Ar tu Elisas? Jis tarė: Neesu. Ar tu esi pranašas? Jis atsakė: Ne. Tuomet jie jam tarė: kas tu esi, kad mes galėtume duoti atsakymą tiems, kurie yra mus siuntę? Ką pata apie save sakai? Jis atsakė: Aš tyruose šaukjančiojo balsas: Taisykite Viešpaties kelią, kaip yra pasakęs pranašas Izaijas. Atsijusieji buvo iš farizejų. Jie dar jį klausė ir jam sake: tai kam tu krikštij, jei tu ne Kristus nei Elisas nei pranašas? Jonas atsakė jiems, tardamas: aš krikštiju vandeniu, bet tarp jūsų stovi tas, kurs po manęs ateis, kurs pirm manęs buvo; jam aš neku vertas atrišti jo kurpių dirželio.

Pranešimas

Kolonijos Kapelionas praneša, kad įvairiais reikalais galima kreiptis šokiadieniais ryte ligi 9 val., o vakarais nuo 9 ligi 10 val. Villa Zelinoy Rua Sete 58 nr.

Parduodamas kampinis sklypas ant

Alto da Mooca prie pat Rua da Mooca ir prie alkštes. Tik dėl gero biznio. Geras susisiekimas su autobus linija Villa Birtioca. Ir netoli nuo bondės. Sklypas parduodamas del skubaus išvažiavimo ir geromis sąlygomis. Galima kreiptis kiekvieną dieną Rua da Mooca 309 išskyrus sekmadienius, ir Rua Canindė 539.

Galima įsirašyti B.L.O. Centran šiose vietose:

laikinoje patalpoje nuo 5 iki 7 val. kasdien ir sekmadieniais nuo 9 iki 11 val. Rua da Mooca, 309;

MOKOJ: pas valdybos II sekretorių J. Tamoševičių—r. Lithuania, 13 ir pas valdybos reikalų vedėją J. Juodgudį—r. Padrė Raposo 156;

BOM RETIRO: Pas valdybos sekretorių A. Varža, R. Prates, 494; ir pas Jona Butauską.

CANINDĖ: Pas valdybos II išdininą. J. Skorupskį, R. Canindė, 485;

PARY: Pas valdybos vice-pirmininką P. Moncevičių, R. Cazemiro de Abreu, 12;

V. ZELINA ir V. BELLA: pas valdybos pirmininką kun. P. Ragažinską, Rua 7 nr. 58;

VILLA ANASTACIO: pas M. Kiriļauską, rua Cayapos, 13.

Isirašęs asmuo Centran, turį reikalauti įsirašymo kvitą su Centro antspauda. Isirašyti galima tik pas virš išvardintus asmenius. Kas rašinėja narius ir neišduoda kvitų, tie nėra įgaloti tam darbu.

B. L. O. C. Valdyba.

VAIKUCIAMS PIRMOJI KOMUNIJA

bus gruodžio m. 26 d. antrą dieną Kalėdų Villa Zelinoy.

Kun. A. Arminas praneša, kad pirmosios išpažinties ir Komunijos yra rengiami:

BOM RETIRO mokykloje antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais nuo 2 iki 4 val. popiet.

VILLA ANASTAZIJOS mokykloje pirm., trečtdieniais ir penktadieniais taip pat nuo 2 iki 4 val.

Tėvai prašomi vaikų, kuriems metas išpažinties, į minėtas vietas atsijsti.

SUTVIRTINIMO SAKRAMENTAS

bus suteikiamas sausio mėnesio pabaigoj. Todėl Villa Zelinoy visi lietuviiai katalikai, kurie dar nepriėmę Sutvirtinimo Sakramentą prieš Kalėdas ir tuo po Kalėdų užstraše pas Kolonijos Kapelionus.

BAŽNYČIAI GRINDIS

pradės dėti pirmadienį gruodžio m. 13 d. Darbas užtraks keleta dienų. Vienas kvadratinis metras su įdėjimu kaštuoja 17 mlr. Visa tai kaštuos 8 kontai milrejsų. Du kontai reik sumokėti dar bą pabaigus, o likusieji pinigai kas mėnuo po viena kontą.

— Šią savaitę stačiasiam inžinierui bažnyčią sumokėta dar neišmokėtos skolos 500 milrejsų.

V I S I T A L K O N !

Gruodžio m. 19 d. bus tvarkomas ir medžiais apsidinamas lietuvių bažnyčios šventorius. Todėl visi, kam aplinkybės leidžia, kaip ir praėjusiais metais, prašomi talkon.